

Sygn. akt I Ca 29/17

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Włodzimierz Wójcicki
Sędziowie:	SSO Anna Kacprzyk SSO Andrzej Kordowski (spr.)
Protokolant:	Katarzyna Milewska

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2017 r. w Łomży na rozprawie

sprawy z wniosku Z. B. (1)

z udziałem L. B., K. Ł. i A. K.

o sprostowanie aktu urodzenia

na skutek apelacji uczestnika A. K.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Zambrowie

z dnia 15 listopada 2016 r. sygn. akt I Ns 289/16

postanawia:

I. apelację oddalić;

II. zasądzić od A. K. na rzecz Z. B. (1) kwotę 120 złotych tytułem kosztów postępowania za drugą instancję.

Anna Kacprzyk W. A. K.

I Ca 29.17

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni Z. B. (1) wystąpiła z wnioskiem o sprostowanie aktu urodzenia jej ojca K. B. (1), urodzonego (...) w Z., sporządzonego przez Urząd Stanu Cywilnego w Z. w dniu 23 stycznia 1948 r., oznaczonego nr (...) – w ten sposób, że w miejsce błędnie wpisanych danych matki K. B. (1), tj. K. B. (2) z domu R., urodzonej w (...) r. w Z., należy wpisać: „Z. B. (2) z domu R., urodzona w (...) r. w W.”.

W uzasadnieniu wskazała, że w akcie urodzenia jej ojca znajdują się błędne dane jego matki, albowiem K. B. (2) z domu R. nigdy nie istniała, zaś jego matką faktycznie była Z. B. (2) z domu R., na dowód czego złożyła świadectwo ślubu

rodziców ojca P. i Z. B. (1) oraz świadectwo ślubu rodziców K. i J. B.. Jednocześnie wskazała, że powyższy akt urodzenia został sporządzony na podstawie postanowienia Sądu Grodzkiego w Ł. z dnia 14 lipca 1947 r., która to sprawa została rozpoznana bez udziału jej ojca, natomiast w tym postępowaniu uczestniczyła druga żona ojca K. B. (1) – K. B. (3) z domu Ż., co właśnie było przyczyną wprowadzenia błędnych danych matki K. B. (1).

Uczestnicy postępowania L. B. i K. Ł. poparli powyższy wniosek o sprostowanie aktu urodzenia K. B. (1), potwierdzając okoliczności przytoczone przez wnioskodawczynię w uzasadnieniu wniosku.

Uczestnik A. K. wniósł o oddalenie wniosku wskazując, że matką K. B. (1) była K. B. (3) z domu Ż., natomiast Z. B. (1) zmarła jako bezdzietna, co zostało wskazane w sprawie Sądu Rejonowego w Zambrowie dotyczącej stwierdzenia nabycia spadku po J. R. – siostrze Z. B. (1) (sygn. akt I Ns 85/16).

Sąd Rejonowy w Zambrowie postanowieniem z dnia 15 listopada 2016r. sprostował akt urodzenia K. B. (1) (s. P. i Z. z domu R., ur. (...) w Z.), znajdujący się w Urzędzie Stanu Cywilnego w Z., oznaczony nr (...), sporządzony w dniu 23 stycznia 1948 r. w Z. na podstawie postanowienia Sądu Grodzkiego w Ł. z dnia 14 lipca 1947 r. w sprawie sygn. akt Ns 80/47 – w ten sposób, że w miejsce błędnych danych jego matki: „K. B. (2) z domu R., urodzona w (...) r. w Z.” wpisać prawidłowe dane: „Z. B. (2) z domu R., urodzona w (...) r. w W.”; oraz ustalił, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania stosownie do swego udziału w sprawie.

Sąd I instancji ustalił, że K. B. (1) urodził się w dniu (...) w Z. i był synem P. B. (ur. (...) w D.) oraz Z. B. (2) z domu R. (ur. (...) w W.), którzy zawarli ślub kościelny w dniu 6 września 1922 r. w Z.. W dniu 15 stycznia 1925 r. w Z. K. B. (1) został ochrzczony, zaś w świadectwie chrztu zostali wymienieni jako jego rodzice: P. i Z. z domu R. Małżeństwo to ustąpiło na skutek śmierci Z. B. (1) (z domu R.) w dniu 4 czerwca 1928 r. w Z., która pozostawiła jako spadkobierców ustawowych: męża P. B. oraz niespełna 5-letniego syna K. B. (1). W dniu 6 lutego 1929 r. w C. P. B. zawarł ponowny związek małżeński z K. B. (3) (ur. (...) w miejscowości Ż.), z którego to związku urodziły się dwie córki: Z. B. (1) oraz Z. B. (3).

W dniu 23 stycznia 1948 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w Z. został sporządzony akt urodzenia K. B. (1) (oznaczony nr (...)), który został odtworzony na podstawie postanowienia Sądu Grodzkiego w Ł. z dnia 14 lipca 1947 r. wydanego w sprawie o sygn. akt Ns 80/47, gdzie w miejscu danych jego matki zostało wpisane: „K. B. (2) z domu R., urodzona w (...) r. w Z.”, natomiast w miejscu danych ojca: „P. B. urodzony w 54 r. w Ł.”. Powyższe błędne dane z aktu urodzenia K. B. (1) przez następne lata były powielane w innych aktach stanu cywilnego (akcie małżeństwa i akcie zgonu), ponadto powyższe imię jego matki (...) znajduje się również w systemie PESEL-SAD (zaświadczenie – k. 21-23). K. B. (1) z sobie wiadomych względów dotychczas nie dokonał sprostowania tych danych.

W dniu 16 lipca 1949 r. w Z. K. B. (1) zawarł ślub kościelny z J. M., gdzie w świadectwie ślubu wpisano jako rodziców K. B. (1): P. i Z. z domu R.. Ślub cywilny został zawarty w dniu 27 marca 1950 r. w Z., zaś akt małżeństwa został zarejestrowany w Urzędzie Stanu Cywilnego w Z. pod nr (...), gdzie m.in. wskazano jako imię matki K. B. (1): (...). Z tego małżeństwa urodziło się troje dzieci: Z. B. (1), L. B. i M. G..

W dniu 26 listopada 2007 r. zmarł K. B. (1), zaś w akcie jego zgonu sporządzonym w Urzędzie Stanu Cywilnego w Z. (nr (...)) jako matkę wskazano (...). Prawomocnym postanowieniem z dnia 2 grudnia 2008 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 310/08 Sąd Rejonowy w Zambrowie stwierdził, że spadek po K. B. (1) na podstawie ustawy nabyli: córka Z. B. (1), syn L. B. oraz wnuczka K. Ł. (córka M. G.) w równych częściach po 1/3 części każdy.

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 85/16 Sąd Rejonowy w Zambrowie stwierdził, że spadek po J. R. na podstawie ustawy nabyło na zasadach ogólnych dwunastu spadkobierców ustawowych, w tym m.in. jej siostrzeniec K. B. (1) (s. P.) w (...) części, natomiast wchodzące w skład spadku po niej gospodarstwo rolne nabyło pięciu spadkobierców, w tym m.in. również siostrzeniec K. B. (1) w 1/5 części. Orzekając w tym przedmiocie Sąd oparł się na zapewnieniu spadkowym złożonym przez wnioskodawcę R. P. w dniu 21 kwietnia

2016 r., w którym wśród spadkobierców J. R. wskazał on właśnie K. B. (1) jako syna jej zmarłej w 1928 r. siostry Z. B. (1).

Sąd Rejonowy w Zambrowie jako podstawę swojego rozstrzygnięcia podał treść art. 36 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1741), zgodnie z którym sąd dokonuje sprostowania aktu stanu cywilnego w postępowaniu nieprocesowym, na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika urzędu stanu cywilnego w sytuacji, gdy: 1). sprostowanie aktu stanu cywilnego jest niemożliwe na podstawie akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego lub innych aktów stanu cywilnego, o ile stwierdzają one zdarzenie wcześniejsze i dotyczą tej samej osoby lub jej wstępnych albo zagranicznych dokumentów stanu cywilnego, o których mowa w art. 35 ust. 2 ustawy; 2). sprostowanie aktu stanu cywilnego przez kierownika urzędu stanu cywilnego nie jest możliwe wyłącznie na podstawie dokumentów wymienionych w pkt 1. Nie budziło przy tym wątpliwości, że istotą sprostowania aktu stanu cywilnego jest doprowadzenie do prawidłowej treści tego aktu, która odpowiada rzeczywistości. W świetle art. 36 ustawy sąd właściwy do sprostowania aktu stanu cywilnego dowodowo może przyjąć każdy dokument, również dokument tożsamości, na podstawie którego dokona obiektywnego rozstrzygnięcia co do istoty, tj. czy sprostowanie aktu w tym trybie jest dopuszczalne. Przenosząc powyższe ogólne uwagi na grunt niniejszej sprawy Sąd I instancji doszedł do przekonania, że zostały spełnione przesłanki do sprostowania aktu urodzenia K. B. (1) w zakresie znajdujących się tam nieprawidłowości dotyczących danych osobowych jego matki, który to zakres został wyznaczony przez wniosek Zdaniem sądu już wstępna analiza zapisów znajdujących się w przedmiotowym akcie urodzenia budziła poważne wątpliwości co do poprawności tych danych oraz ich zgodności ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. W złożonym do sprawy odpisie zupełnym aktu urodzenia K. B. (1) (k. 7) wskazano, iż akt urodzenia został sporządzony w dniu 23 stycznia 1948 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w Z. (nr (...)), na podstawie postanowienia Sądu Grodzkiego w Ł. z dnia 14 lipca 1947 r. (sygn. akt Ns 80/47), w którym to orzeczeniu dokonano odtworzenia aktu urodzenia zniszczonego w czasie II W. Światowej. Jednocześnie z przedmiotowego odpisu aktu urodzenia wynika, że K. B. (1) urodził się w dniu (...) w Z. (Polska), natomiast jego matką była „K. B. (4) (nazwisko rodowe R.) urodzona w 44 r. w Z.”, zaś ojcem był: „P. B. (nazwisko rodowe B.) urodzony w 54 r. w Ł.”. Abstrahując od spornej w niniejszej sprawie kwestii prawidłowego imienia matki K. B. (1), już choćby wskazane powyżej w akcie daty urodzin rodziców K. B. (1) jawią się jako oczywiście niepoprawne, bowiem fizycznie niemożliwym było, żeby urodzili się oni we wskazanych latach (bez względu na to czy chodziło o 1944/1954 r., czy też 1844/1854 r.). Co więcej zarówno daty urodzin osób wskazanych jako jego rodzice, jak też miejscowości ich urodzin, nie znajdują najmniejszego odzwierciedlenia w danych znajdujących się w innych dokumentach kościelnych dotyczących zarówno P. B., jak też K. B. (4), jakie zostały złożone w toku sprawy (w szczególności świadectwa ślubu, akt zgonu – k. 7), z których jednoznacznie wynikało, że P. B. urodził się D. i w chwili zawierania pierwszego ślubu z Z. B. (2) (w dniu 6 września 1922 r.) miał 28 lat, zaś w chwili zawierania drugiego ślubu z K. B. (3) w dniu 6 lutego 1929 r. miał 35 lat, a zatem należało uznać, że urodził się on w 1894 r., z kolei K. B. (3) w chwili ślubu z P. B. w dniu 6 lutego 1929 r. miała 20 lat i urodziła się w dniu (...) w miejscowości Ż. (co wynika z jej aktu zgonu i świadectwa ślubu – k. 7). Już tylko powyższe okoliczności dawały podstawy żeby uznać, iż akt urodzenia K. B. (1) nie został odtworzony prawidłowo. Jednocześnie z treści złożonych do sprawy dokumentów kościelnych jednoznacznie wynikało, że K. B. (1) urodził się jeszcze w trakcie trwania pierwszego małżeństwa jego ojca P. B. z Z. B. (2), natomiast w chwili zawierania przez jego ojca drugiego ślubu z K. B. (3) (wskazaną jako jego matka) miał już ponad 4 lata, która zatem w chwili jego narodzin miałyby niespełna 16 lat. Analiza powyższych dokumentów wywołała zatem ponownie poważne wątpliwości, co do prawidłowości zapisów zawartych w akcie urodzenia K. B. (1), tym razem również w zakresie samych danych osobowych dotyczących jego matki. Najistotniejszym argumentem przemawiającym za tym, która z tych kobiet była jego faktyczną matką było jednak to, że w zapisie zawartym w akcie urodzenia K. B. (1) dotyczącym jego matki, jako jej nazwisko rodowe zostało wskazane nazwisko: (...), które było zgodne z nazwiskiem rodowym właśnie Z. B. (1), a nie K. B. (1) (z domu Ż.). Nie bez znaczenia przy tym było, że w postępowaniu sądowym dotyczącym odtworzenia aktu urodzenia K. B. (1), brała udział już druga żona jego ojca P. B., tj. K. B. (4), która zapewne dlatego też została wpisana jako matka swojego pasierba, natomiast nazwisko rodowe zostało wpisane prawidłowo, po prawdziwej jego matce Z. B. (2). Sąd I instancji odnosząc się do stanowiska uczestnika A. K. wskazał, że sprostowaniu aktu urodzenia K. B. (1) nie stało na przeszkodzie wcześniej wydane postanowienie Sądu Grodzkiego w Ł. z dnia 14 lipca 1947 r. (sygn. akt Ns 80/47) w przedmiocie odtworzenia tego aktu, albowiem w ocenie Sądu niniejsza sprawa pozostawała poza zakresem objętym powagą rzeczy

osądzonej (res iudicata) jaki wyznaczało to prawomocne orzeczenie (w rozumieniu art. 366 k.p.c.), jak też nie było w tym zakresie wiążące dla składu Sądu orzekającego w niniejszej sprawie (w myśl art. 365 § 1 k.p.c.), ponieważ przedmiotem tamtego poprzedniego postępowania było wyłącznie odtworzenie zniszczonego aktu urodzenia K. B. (1), z którego treści przy tym nie wynikało żeby kwestia imienia i nazwiska jego matki była w ogóle przedmiotem badania Sądu w tamtej sprawie. Z samego uzasadnienia powyższego orzeczenia jedynie wynikało, że Sąd odtworzył akt urodzenia K. B. (1) na podstawie zaświadczenia z ksiąg meldunkowych m. Z. o zameldowaniu oraz zeznań świadków, którzy „potwierdzili miesiąc i rok (jego) urodzenia” (postanowienie – k. 62). Ponadto w sentencji postanowienia wyraźnie orzeczono, że „odtworzenie aktu urodzenia miało nastąpić przez stwierdzenie, że K. B. (1) urodził się (...) w Z., z rodziców P. i K. z R., małżonków B.”. Wskazał również, że w uchwale Sądu Najwyższego wydanej w składzie 7 sędziów (o mocy zasady prawnej) z dnia 20 września 1965 r. (sygn. akt III CO 5/64, publ. OSNC 1966/7-8/106 – LEX nr 352) stwierdził on, że niedopuszczalny jest wniosek o zmianę (uchylenie) prawomocnego postanowienia odtwarzającego akt stanu cywilnego na podstawie art. 33 ust. 3 prawa o aktach stanu cywilnego z 1945 r. – przy czym dopuszczalny jest natomiast wniosek o unieważnienie lub sprostowanie odtworzonego w tym trybie aktu (podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 czerwca 1991 r., sygn. akt III CZP 54/91, publ. OSNC 1992/1/16 – LEX nr 3681).

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Zambrowie złożył uczestnik A. K., zaskarżył je w całości zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 36 ustawy z dnia 28 listopada 2014r. „Prawo o aktach stanu cywilnego” mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie poprzez sprostowanie aktu urodzenia K. B. (1) w sytuacji, gdy brak jest jednoznacznych dowodów potwierdzających twierdzenia wnioskodawcy.

2. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233§1kpc mających wpływ na wynik rozstrzygnięcia poprzez dokonanie przez sąd dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów polegającej na: przyznaniu waloru wiarygodności dowodom w postaci dokumentów kościelnych wykazujących okoliczności korzystne dla wnioskodawcy, w sytuacji gdy dowody zgłoszone przez uczestnika wykazywały przeciwną okoliczność, przyjęciu, że K. B. (3) w wieku 16 lat nie mogła zostać matką K. B. (1), podczas, gdy doświadczenie życiowe wskazuje, że powszechnie znane są przypadki rodzenia dzieci przez kobiety w niższym wieku, uznani za wiarygodny dowód z zeznań świadka R. S., podczas, gdy miał on interes prawny i faktyczny w rozstrzygnięciu korzystnym dla wnioskodawczyni, co powinno skutkować odmową przyznania temu dowodowi wiarygodności.

Biorąc powyższe pod uwagę wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest niezasadna. Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe, znajdujące oparcie w materiale dowodowym ustalenia faktyczne i Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne, bez konieczności jego uzupełniania. Również ocena prawna dokonana w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przez sąd I instancji zasługuje na pełną akceptację. Nie doszło do naruszenia ani prawa materialnego ani procesowego, o których mowa jest w zarzutach apelacyjnych oraz w uzasadnieniu apelacji. Stanowią one jedynie polemikę z zebrany materiał dowodowy, nie wskazując żadnych wiarygodnych argumentów, mogących mieć wpływ na prawidłowość zapadłego rozstrzygnięcia. Swoje rozstrzygnięcie sąd I instancji oparł na podstawie materiału dowodowego wskazanego przez zainteresowanych, dokonał jego oceny, wskazując w uzasadnieniu, którym dowodom dał wiarę, a którym odmówił waloru wiarygodności. Ferując orzeczenie oparł się przede wszystkim na dokumentacji kościelnej / k-7 akt/ w postaci świadectw ślubów, świadectwa chrztu / k-20/, a także na podstawie zeznań świadka R. S.. Wynika z nich jednoznacznie, że ojciec K. B. (1), P. B. był dwukrotnie żonaty. Pierwszy związek małżeński zawarł w dniu 6 września 1922 r. w Z. z Z. B. (2), natomiast drugi w dniu 6 lutego 1929 r. w C. z K. B. (3).

Z kolei w dniu 15 stycznia 1925 r. w Z. K. B. (1) został ochrzczony, zaś w świadectwie chrztu zostali wymienieni jako jego rodzice: P. i Z. z domu R.. Okoliczność ta jednoznacznie, zdaniem Sądu Okręgowego w Łomży wskazuje, iż matką

K. B. (4) była Z. B. (2), która zmarła 4 czerwca 1928r. Świadczy również o tym argument, że w świadectwie ślubu z dnia 16 lipca 1949 r. K. B. (1) i J. M. , jako matka K. B. (1) figuruje Z. z domu R..

Późniejsze rozbieżności w określeniu prawidłowego imienia matki K. B. (1) pojawiły się w okresie po II wojnie światowej, gdy należało odtworzyć dokumentację osobową. Sąd I instancji wskazał przyczynę antynomii, która pojawiła się w odpisie aktu urodzenia K. B. (1) z 23 stycznia 1948 r. sporządzonego w Urzędzie Stanu Cywilnego w Z., a który to odpis odtworzono na mocy postanowienia Sądu Grodzkiego w Ł. z dnia 14 lipca 1947r.

Sąd I instancji w swoim uzasadnieniu wskazał przyczynę tych odmienności, w szczególności określił dlaczego odtworzenie aktu urodzenia K. B. (1) nie było dokonane w sposób prawidłowy i argumentację tą sąd odwoławczy uznał za właściwą. Jest oczywistym, że istnieje dysonans pomiędzy dokumentacją kościelną, a dokumentacją znajdującą się w Urzędzie Stanu Cywilnego, jednakże strona wnioskująca wykazała przyczynę tych rozbieżności. Na uwadze należy mieć również okoliczności podane przez Z. B. (1) / k-28-29/, co do faktu ochrony K. B. (1) bezpośrednio po zakończeniu II wojny światowej przed władzą ludową i konieczności podawania przez niego innego imienia matki.

Wszystkie te okoliczności wskazują na prawidłowość rozstrzygnięcia przez sąd I instancji i istnienie przesłanek do sprostowania aktu urodzenia zgodnie z wnioskiem. Argumentacja zawarta w uzasadnieniu apelacji nie wskazuje zatem na żadne nowe dowody, które mogłyby wpłynąć na zmianę zaskarżonego postanowienia.

W związku z powyższym na podstawie art. 385kpc w zw. z art. 13§2kpc apelacja została oddalona. O kosztach orzeczono na mocy art. 98§1kpc.

Anna Kacprzyk W. A. K.